

ASiantuntijalausunto Sivistysvaliokunnalle Ruokapolitiisesta selonteosta 22.5.2026

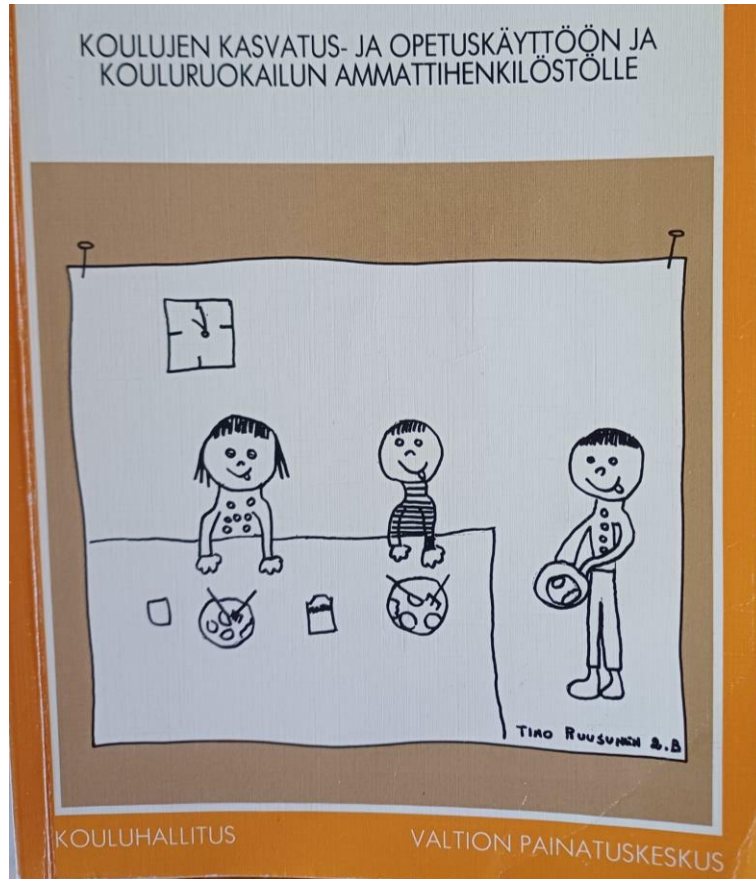
Sanna Talvia, Yliopistonlehtori (Ruokakasvatus ja ruokakulttuuri)
Helsingin yliopisto, Kasvatustieteellinen tiedekunta

Huomio selonteon ruokakulttuuria ja hyvinvointia koskevassa strategisessa päämäärässä

- □ Toimeenpanosuunnitelmassa **ruokakasvatuksen ja kouluruokailun teemat:**
 - □ ruokakasvatuksen vahvistaminen osana eri kouluasteiden opetussuunnitelmia sekä oppilaitosten toimintakulttuuria
 - □ kouluruokailun tasavertaisuuden ja laadun vahvistaminen valtakunnallisilla toimintamalleilla.
 - □ Yhteisöllisyyttä tukevien ruokahetkien lisääminen kouluissa suositusten ja kampanjoiden avulla.

Valtakunnalliseen kouluruokailun ohjaukseen on panostettu koko kouluruokailun historian ajan.

Kouluruokailun kipukohtat samankaltaisia vuosikymmenestä toiseen: riittämätön aika, ruoan laatu ja riittämätön syöminen, opettajien rooli ruokailussa

Kouluruokailuopas 1987

Kouluruokailukyselyn raportti 1991

□Saadaanko kipukohtiin todellista muutosta?
□Mitä tulisi tehdä toisin?

Ruokakasvatuksen teemat ovat moninaisia, systemisia, ajankohtaisia ja osin myös jännitteisiä. Toisin sanoen vaativia.

Teemojen käsittely vaatii ammattitaitoa, kykyä moninäkökulmaiseen ajatteluun ja oman ruokasuhteen ammatillista reflektointia.

Erityisesti vuosiluokilla 1–6 tuntijako haasteena ruokakasvatuksen toteuttamisessa

Ruokakasvatus painottuu oppiaineista kotitalouteen, jota pakollisena vasta yläkoulussa, yhteensä 3 vuosiviikkotuntia.

Tämä heijastuu myös luokanopettajakoulutukseen.

Luokanpettajankoulutus ei tällä hetkellä tunnista ruokakasvatusta tai kouluruokailua osana opettajan ammatillista toimintaa.

Teemat eivät ole läsnä koulutuksessa. Monialaisten opintojen kohdalla tässä heijastuu tuntijako: kotitalous on ainoa taito- ja taideaine, joka ei ole alakoulussa pakollinen oppiaine.

Laitinen ym. (2025) Tärkeää, mutta näkymätöntä – mikä ohjaa luokanopettajaopiskelijoiden ruokakasvatustyötä?

Aineistolainaus:

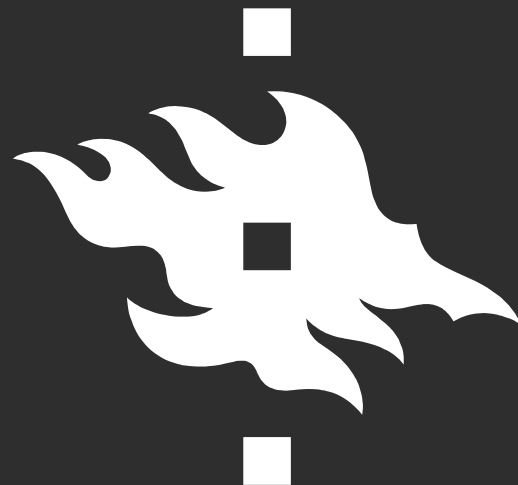
”Mut kyl jotenkin tuntuu siltä, että opettajakoulutus ehkä viestii et ruokailu nyt on semmonen, se tulee sit niinku itsestään, et ei siihen tarvii sillee valmistautuu, et ei se oo niin iso asia. Et se on kyl ehkä vähän harmi.”

Varhaiskasvatuksen ruokailun huomioiminen kouluruokailun rinnalla tärkeää

**Varhaiskasvatuksen opettajien koulutuksen osalta sama
havainto kuin luokanopettajakoulutuksessa:
ruokakasvatus ja ruokailu eivät teemoina selkeästi osana
koulutusta.**

Ruokakasvatuksen ja ruokailun toteutuksen kannalta yksi keskeisimmistä ja toistaiseksi erittäin vähän huomiota saaneista kehittämisen kohteista on varhaiskasvatuksen opettajien ja luokanopettajien koulutus.

Siellä syntyy – tai on syntymättä – opettajan ammatillinen osaaminen ja opettajaidentiteetti kouluruokailuun ja ruokakasvatukseen liittyen.

HELSINGIN YLIOPISTO

ELÄMÄN LÄPIMURTOJA VUODESTA 1640